

การส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนผ่านศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำซึม จังหวัดอุทัยธานี

แม้ว่าชุมชนของตำบลน้ำซึม จะมีต้นทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและต้นทุนทางสังคมที่ดี แต่จากสภาพความเป็นจริงกลับพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ในพื้นที่ประสบกับปัญหาความยากจนเนื่องจากการทำนาซึ่งเป็นอาชีพหลักที่สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนเกิดปัญหาหาราคาผลผลิตตกต่ำ พื้นที่ทำนาถูกน้ำท่วมในฤดูฝน ส่งผลให้ข้าวในนาได้รับความเสียหาย เกษตรกรมีหนี้สินเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับหลังฤดูการเก็บเกี่ยวผลผลิต เกษตรกรไม่มีอาชีพเสริมที่จะสร้างรายได้แก่ครอบครัวและชุมชน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำซึมได้มองเห็นปัญหาดังกล่าวจึงเกิดแนวคิดและความต้องการที่จะช่วยเหลือเกษตรกรให้มีอาชีพเสริม และมีรายได้พึ่งพาตนเองโดยการพึ่งพากันเองภายในชุมชน จึงนำปัญหาและแนวคิดที่เกิดขึ้นไปปรึกษากับเกษตรอำเภอเมืองอุทัยธานีซึ่งมีประสบการณ์ในการจัดตั้งกลุ่มอาชีพในพื้นที่อำเภอทัพทันจนประสบความสำเร็จมาก่อน ทั้งสองท่านพิจารณาเห็นร่วมกันว่าควรส่งเสริมให้เกิดกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มกิจกรรมที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรและชุมชน โดยใช้ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรประจำตำบลที่มีอยู่เป็นศูนย์กลางในการประสานงานและจัดตั้งกลุ่มอาชีพต่างๆ

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน
: ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ: เมืองอุทัยธานี

จังหวัด: อุทัยธานี

ประชากร 5,806 คน

พื้นที่: 24 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

วิถีใหม่

ในปี 2545 อบต.น้ำซึมจึงจัดโครงการ "การส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนผ่านศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล" โดยร่วมมือกับเกษตรอำเภอเมืองอุทัยธานี และแกนนำชุมชนได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น ได้ร่วมกันจัดตั้งกลุ่มอาชีพต่างๆขึ้นทีละกลุ่ม เริ่มจากกลุ่มทำแหนมปลาสมุนไพร กลุ่มเลี้ยงปลา กลุ่มทำอิฐ กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มเลี้ยงไก่พื้นเมือง รวมทั้งหมด 5 กลุ่ม

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

- จัดตั้งกลุ่มอาชีพในตำบล 5 กลุ่ม ประกอบด้วย
 - กลุ่มแหนมปลาสมุนไพร
 - กลุ่มเลี้ยงปลา
 - กลุ่มทำอิฐ
 - กลุ่มยุวเกษตรกร
 - กลุ่มเลี้ยงไก่พื้นบ้าน
- จัดสร้างโรงเรียนร้านค้าชุมชน จำนวน 1 หลัง
- อบต. เป็นแกนกลางในการประสานงานหน่วยงานต่างๆ ในการอบรมและให้คำแนะนำแก่กลุ่มต่างๆให้เกิดความเข้มแข็ง ได้แก่ การให้ความรู้ทางด้านวิชาการ การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ การปรับปรุงคุณภาพรสชาติอาหาร การบริหารจัดการกลุ่ม และการตลาดของกลุ่ม และทำหน้าที่สนับสนุนส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มอย่างต่อเนื่องตามความต้องการและสภาพปัญหาของแต่ละกลุ่ม

4. อบต. จัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมแก่กลุ่มต่างๆ ดังนี้
- กลุ่มแหลมปลาสมุนไพร สนับสนุนงบประมาณ
 - กลุ่มเลี้ยงปลา สนับสนุนงบประมาณ
 - กลุ่มทำอิฐ สนับสนุนงบประมาณ
 - กลุ่มยูวเกษตร สนับสนุนงบประมาณ
 - กลุ่มเลี้ยงไก่พื้นบ้าน สนับสนุนงบประมาณ

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย/ การลงทุน	1. ก่อสร้างโรงเรือน/ร้านค้าชุมชน เป็นเงิน 40,000 บาท 2. เครื่องบดเนื้อปลาขนาดเล็ก 1 ชุด เป็นเงิน 25,000 บาท 3. ซื้อพันธุ์ปลาและอาหารปลา เป็นเงิน 50,000 บาท
อุปกรณ์/เครื่องมือ	1. โรงเรือน/ร้านค้าชุมชน จำนวน 1 หลัง 2. เครื่องบดเนื้อปลาขนาดเล็ก จำนวน 1 เครื่อง 3. รถกระบะบรรทุกสินค้า จำนวน 1 คัน
บุคลากร	1. สมาชิกกลุ่มๆละประมาณ 15-20 คน 2. เจ้าหน้าที่จาก อบต. คอยทำหน้าที่สนับสนุนส่งเสริมการค้าในกิจกรรมกลุ่มอย่างต่อเนื่อง จำนวน 3 คน 3. เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ คอยส่งเสริมกิจกรรมและจัดหาตลาด จำนวน 1 คน

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
มกราคม 2545	- เปิดเวทีประชาคมตำบลเพื่อแสดงความคิดเห็นโดยเน้นประเด็นปัญหาของเกษตรกรและแนวทางแก้ไขพร้อมทั้งหาผู้ที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกันมาดำเนินกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน - ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรับความช่วยเหลือ	อบต./ เกษตรอำเภอเมืองอุทัยธานี
มีนาคม 2545	- ให้กลุ่มที่สนใจอาชีพเดียวกันเสนอโครงการ	อบต./ เกษตรอำเภอ
เมษายน 2545	- ร่วมจัดกิจกรรมตามที่กลุ่มเสนอโครงการ - อบต. จัดสรรงบประมาณอุดหนุน พร้อมทั้งประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ในพื้นที่ เช่น เกษตรอำเภอเมืองอุทัยธานี ปศุสัตว์อำเภอเมืองอุทัยธานี หอการค้าจังหวัดอุทัยธานี เพื่อให้ความรู้/ข้อมูลทางวิชาการ และงบประมาณสมทบการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม - จัดสร้างโรงเรือน/ร้านค้าชุมชน และสนับสนุนทุนในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มฯ	อบต./ เกษตรอำเภอเมืองอุทัยธานี
มิถุนายน 2545	- ร่วมติดตามประเมินผลโครงการ	อบต./ เกษตรอำเภอเมืองอุทัยธานี
2546	- กลุ่มแหลมปลามีกิจกรรมการทำแหลมปลาขายทุกวันพุธ โดยจำหน่ายที่ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล - จัดตั้งกลุ่มเลี้ยงไก่โดยการระดมทุนๆละ 200 บาท - จัดทำตลาดนัดไก่ชน จำหน่ายพันธุ์ไก่ชน พันธุ์ไก่พื้นเมือง	อบต./ เกษตรอำเภอเมืองอุทัยธานี

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
	และสินค้าชุมชน เช่น แหนมปลาไปขาย เพื่อเป็นการส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้าน - จัดทำอินเตอร์เน็ตตำบลส่งเสริมการขายอื้อ และมีการสั่งซื้ออื้อทางอินเตอร์เน็ต	

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

-- หน่วยงาน/องค์กร --

-- บทบาทความร่วมมือ --

สนง. ปศุสัตว์อำเภอเมือง	ให้ความรู้ในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองและไก่ชน
สนง. เกษตรอำเภอเมือง	ให้ความรู้ในการจัดตั้งกลุ่ม/วิชาการ/ตลาด
กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	
หอการค้าจังหวัดอุทัยธานี	ประสานคนเข้าร่วมกิจกรรม ประชาสัมพันธ์สินค้า/ช่วยหาตลาดในการขายสินค้า

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1. เกษตรกรไม่มีอาชีพเสริมที่แน่นอนพึ่งพารายได้หลักจากการปลูกข้าวเพียงอย่างเดียว เมื่อการปลูกข้าวประสบปัญหา เช่น ราคาคงต่ำหรือเกิดน้ำท่วมที่นา ก็จะทำให้เกษตรกรขาดรายได้มาใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ไม่มีความมั่นคงในการดำเนินชีวิต
2. เกษตรกรบางส่วนที่ประกอบเสริม ทำการผลิตแบบต่างคนต่างทำ ไม่มีการรวมกลุ่ม ไม่มีวิธีการจัดการบริหารที่ดี การผลิตส่วนใหญ่ใช้เพื่อบริโภคเองในครอบครัว และนำส่วนที่เหลือจากการบริโภคไปจำหน่ายซึ่งไม่สามารถต่อรองราคาได้เพราะผลผลิตมีจำนวนน้อยและไม่ค่อยมีคุณภาพ นอกจากนั้นการผลิตในรูปแบบต่างคนต่างทำให้เป็นการแข่งขันกันเอง ส่งผลให้เสียต้นทุนการผลิตที่สูง
3. เยาวชนในชุมชนไม่ได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์นอกเหนือจากการเรียน ทำให้เสี่ยงต่อการเข้าไปล่อลอบยาเสพติดประเภทต่างๆ

หลังการดำเนินการ

1. กลุ่มเกษตรกรมีอาชีพเสริมที่แน่นอนมั่นคง สามารถเพิ่มรายได้แก่ครอบครัวและชุมชน ภายหลังฤดูกาลเก็บเกี่ยวผลผลิต สามารถพึ่งตนเองและพึ่งพากันเองได้ในทางเศรษฐกิจ
2. เกษตรกรมีการรวมกลุ่มดำเนินกิจกรรมร่วมกัน ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้วิธีการบริหารจัดการและหลักการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มอาชีพ สามารถเพิ่มอำนาจการต่อรองในการขายผลผลิต ลดต้นทุนในการผลิตและเพิ่มคุณภาพของผลผลิตเพื่อการแข่งขันในตลาดได้
3. กลุ่มเยาวชนสนใจเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมกลุ่มเยาวชนเกษตร ซึ่งเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีงานทำ/รายได้เป็นของตนเอง ไม่เป็นภาระแก่ครอบครัวและชุมชน

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
1. กลุ่มอาชีพต่างๆยังขาดงบประมาณในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมและสินค้าของกลุ่ม	1. จัดหางบประมาณสนับสนุนเพิ่มเติมจากหน่วยงานอื่นๆ และระดมเงินทุนจากสมาชิก โดยการลงหุ้นๆละ 200 บาท
2. ผลผลิตของกลุ่มมีราคาต่ำ เนื่องจากเกิดความเปลี่ยนแปลงของกลไกตลาดส่วนกลาง	2. ติดตามการเคลื่อนไหวการเปลี่ยนแปลงของตลาดส่วนกลาง พร้อมทั้งพัฒนาผลผลิตของกลุ่มให้มีคุณภาพเป็นที่นิยมของตลาด ตลอดจนส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ต่างๆ เป็นต้น

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. วิสัยทัศน์และความพยายามที่จะช่วยแก้ไขปัญหาแก่เกษตรกร ตลอดจนการประสานความร่วมมือกับประสบการณ์ที่เคยทำงานด้านการเกษตรและการจัดตั้งอาชีพอื่นๆที่ประสบความสำเร็จของนายก อบต. และเกษตรกรอำเภอเมืองอุทัยธานี
2. การประสานงานเพื่อขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานและองค์กรอื่นๆ
3. การจัดตั้งกลุ่มอาชีพและจัดกิจกรรมตามความต้องการและความสนใจของสมาชิกกลุ่ม

ความยั่งยืนในการดำเนินการ

1. กลุ่มฯมีเงินทุนหมุนเวียนให้สมาชิกกู้ยืมไปลงทุนในการประกอบอาชีพ โดยมุ่งเน้นให้สมาชิกสามารถพึ่งพาตนเองได้
2. การจัดตั้งกลุ่มมีความสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกและบริบทของชุมชน ส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มได้อย่างต่อเนื่อง

บทเรียนที่ได้รับ

การนำสิ่งที่มีอยู่(ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล)มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเต็มประสิทธิภาพ สามารถก่อให้เกิดคุณค่าต่อการดำรงชีวิตของชุมชนทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และความภาคภูมิใจร่วมกัน

ความเป็นไปได้ในการถ่ายทอดประสบการณ์

1. สภาพแวดล้อมและศักยภาพของชุมชนต้องเหมาะสมกับอาชีพนั้นๆ
2. แกนนำในการทำงานต้องมีจริงจัง
3. ความสนใจและความมุ่งมั่นของสมาชิกภายในชุมชน
4. แหล่งเงินทุนและงบประมาณต้องมีเพียงพอสำหรับดำเนินงานระยะยาว
5. ต้องมีวิธีการจัดการบริหารของกลุ่มที่ดี และมีประสิทธิภาพ
6. ต้องมีตลาดสำหรับรองรับผลผลิต

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นายอรุณ นิลศรี
ตำแหน่ง : นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำซึม
ที่อยู่ : ตำบลน้ำซึม อำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี 61000
โทรศัพท์ : (01) 9738280, (056) 514-947

ชื่อ-นามสกุล : นางอัมพร นิลศรี
ตำแหน่ง : ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำซึม
ที่อยู่ : ตำบลน้ำซึม อำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี
โทรศัพท์ : (01) 0363857, (056) 514-947

ชื่อ-นามสกุล : ว่าที่ ร.ต.พิษณุ เสถียรโชค
ตำแหน่ง : เกษตรอำเภอเมืองอุทัยธานี
หน่วยงาน : สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองอุทัยธานี
ที่อยู่ : ตำบลน้ำซึม อำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี
โทรศัพท์ : (01) 3241401, (056) 512-422

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการเริ่มวิถีใหม่ : พ.ศ. 2545

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบล
สถานที่ตั้ง	ตำบลน้ำซึม อำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี 61000
ขนาดพื้นที่	24 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่าย	4,741,337 บาท (ปีงบประมาณ 2544)
งบประมาณรายได้	4,650,965.00 บาท (ปีงบประมาณ 2544)
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	4 คน 3 คน ข้าราชการ/พนักงานท้องถิ่น 1 คน ลูกจ้างประจำ
จำนวนประชากร	5,806 คน
จำนวนครัวเรือน	1,889 ครัวเรือน
ประชากรแฝง	1,890 คน
รายได้เฉลี่ยประชากร	18,500 บาท
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตประชาคม	ตำบลน้ำซึมอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเมือง อุทัยธานี ประมาณ 4 กิโลเมตร แบ่งเขตการปกครอง ออกเป็น 7 หมู่บ้าน มีพื้นที่ทั้งหมด 24 ตารางกิโลเมตร ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม สภาพดินส่วนใหญ่เป็นดิน ร่วนปนทราย มีแหล่งน้ำธรรมชาติ คือ แม่น้ำสะแกกรัง และคลองโพธิ์ คลองยาง และยังมีแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น คือฝาย 7 แห่ง บ่อน้ำตื้น 2 แห่ง ประชากรในพื้นที่มี ทั้งสิ้น 5,806 คน เป็นชาย 2,799 คน หญิง 3,007 คน จาก 1,889 ครัวเรือน อาชีพส่วนใหญ่ คือเกษตรกรรม รองลงมา คือ รับจ้าง และค้าขาย